

Yksityistielain uudistamista koskevasta lakiluonnoksesta annettava lausunto

48/03.00.00/2017

KH 06.03.2017 § 62

Liikenne- ja viestintäministeriö on laatinut yksityistielakia ja eräitä siihen liittyviä lakeja koskevan hallituksen esityksen luonoksen. Ministeriö pyytää luonnoksesta lausuntoa mm. kunnilta. Lausunto pyydetään toimittamaan viimeistään 21.3.2017. Lausunnossa pyydetään arvioimaan erityisesti esitettyjen muutosten taloudellisia ja muita vaikutuksia sekä ottamaan huomioon hallitusohjelman tavoite purkaa normeja ja sujuvoittaa sääntelyä.

Lausunnossa on kyse liikenne- ja viestintäministeriössä käynnissä olevasta yksityistielain kokonaisuudistuksesta. Lakimuutoksen on tarkoitus korvata vuonna 1963 voimaan tullut yksityisistä teistä annettu laki (358/1962).

Esitetyn lain tavoitteena on tehdä nykyaikainen ja selkeä yksityistielaki, joka antaa hyvät edellytykset yksityistieverkoston kehittämiseksi ja ylläpidolle nykyisissä olosuhteissa huomioiden muun muassa kaupungistuminen ja maaseudun ikärakenteen muutos sekä toisaalta luonnonvaratalouden ja elinkeinoelämän tarpeet. Lisäksi uudistus pyrkii mahdollistamaan uudenlaista elinkeinotoimintaa lisäämällä ammattimaisuuden edellytyksiä tienpitoon.

Esitettävän lain olisi tarkoitus selkiyttää eri osapuolten vastuita yksityistien rakentamisessa, ylläpitämisessä sekä liikkumisessa. Yksityistieiden rahoituksessa lakiuudistus korostaa "hyötyjä maksaa - periaatetta".

Yksityistielaki ja siihen liittyvät lait on tarkoitettu tulevan voimaan vuoden 2018 alusta.

Yksityistielakiluonnoksen keskeiset muutokset

Lakiluonnoksen myötä kunnalliset tielautakunnat lakkautettaisiin. Uudistuksen myötä toimitustehtävät siirtyisivät Maanmittauslaitokselle ja osin kuntien kiinteistönmuodostamisviranomaiselle. Samalla kevennettäisiin nykyistä toimitusmenettelyä: tiekunnan perustaminen, jakaminen, yhdistäminen ja lakkauttaminen olisi mahdollista tehdä ilman toimitusmenettelyä. Yksityistieiden tiekuntien muutoksenhake tehtävät siirtyisivät maa- ja metsätalouden ja käräjäoikeuteen sekä valtion lupa- ja valvontavirastoon.

Maakunnille ja kunnille säädettäisiin mahdollisuus perustaa yksityistieasioille sovittelu- ja neuvontaelimiä. Niiden kuntien kiinteistönmuodostamisviranomaiselle, jotka ovat ottaneet kiinteistörekisterinpidon

tehtäväkseen asemakaava-alueellaan, mahdollistettaisiin yksityistie-toimitusten tekeminen myös asemakaava-alueen ulkopuolella.

Maakuntaudistuksen yhteydessä yksityisteiden valtionavustusteh-tävä siirretään maakunnille. Kuntien avustamismahdollisuuksiin ei tehtäisi muutosta, ja se säilyisi edelleen vapaaehtoisena. Lakiesitys ei rajoittaisi avustettavia kohteita. Avustusmäärä perustuisi maakun-tien ja kuntien omaan harkintaan.

Tieoikeus voitaisiin jatkossa perustaa myös yhteiskunnan julkisille toimijoille valtiolle, kunnalle ja maakunnalle, jos ne toimillaan ohjaa-vat liikennettä yksityistielle. Valtio, kunta tai maakunta voisi tällaises-sa tilanteessa olla velvollinen tieosakkaana osallistumaan tienpitoon ja sen kustannusten jakamiseen. Esityksen mukaan jokamiehen oi-keuksiin ei puututtaisi.

Esityksen mukaan uudessa yksityistielaisissa täsmennettäisiin ase-makaava-alueilla olevien yksityisteiden asemaa. Kunnille säädettäi-siin velvollisuus antaa arvio asemakaava-alueella sijaitsevan yksi-tystien tilanteesta viiden vuoden välein niin vaadittaessa. Lisäksi kunnan olisi otettava hoitoonsa kaava-alueella sijaitseva tai kaa-va-alueelle johtava yksityistie, mikäli yksityistien liikenne huomatta-vasti lisääntyy asemakaavan toteuttamisen seurauksena.

Nykytilanne Forssan kaupungissa

Forssan kaupungin alueella on tällä hetkellä 100 järjestäytyntä tie-kuntaa, joiden yhteispituus on noin 195 km. Tiekunnille on maksettu vuotuista kunnossapitoavustusta yhteensä noin 37 000 € ja perus-korjausavustusta noin 8000 €. Kunnossapitoavustusmäärä on pe-rustunut kunnossapitoluokitteluun. Tiekunnat on luokiteltu yhtenäisin kriteerein kunnossapitoluokkiin 1 - 6, joista 6. luokalle ei ole makset-tu avustuksia.

Nykyisessä yksityistielaisissa tarkoitettuna kunnan tielautakuntana toi-mii yhdyskuntalautakunnan yksityistiejaosto, jossa on kolme jäsentä. Jaoston sihteerinä toimii maankäyttöinsinööri. Jaostolla on ollut vii-me aikoina vuosittain kahdesta kolmeen toimitusta. Toimitustehtävät ovat liittyneet yleensä tiekuntien tieosakkaiden säännösten mukai-seen muutoksenhakuoikeuteen.

(TL)

Lisätiedot: maankäyttöinsinööri Tomi Laajalehto, puh. 03 4141 5332, tomi.laajalehto(ät)forssa.fi

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus antaa yksityistielakiluonnok-seen seuraavan kaupungin lausunnon:

Yksityistiet ovat olennainen osa liikennejärjestelmää. Yksityisteiden toimintaedellytyksiä kehittävä lakiuudistus on tärkeä.

Voimassa oleva yksityistielaki ei tavoita kaikilta osin nykypäivän toimintaympäristöä, ja lukuisten osauudistusten takia lain säännökset ovat osittain hajanaisia ja vaikeasti tulkittavia. Pyrkimys saattaa yksityistielaki sisällöltään nykyaikaiseksi ja rakenteeltaan selkeäksi ja johdonmukaisesti on merkittävä parannus.

Kunnallisten tielautakuntien toimituspäätökset perustuvat lain säännöksiin, eikä asioiden käsittely sellaisenaan pohjaudu paikallistunte-mukseen ja -demokratiaan. Näin ollen tielautakuntien toimitustehtävien siirto Maanmittauslaitokselle ja osin kuntien kiinteistömuodostamisviranomaiselle on toiminnan kannalta järkevää. Seudullisten yhteistyömallien mahdollistamiseksi olisi tärkeää, että kiinteistörekistereitä ylläpitävät kunnat voisivat tarjota yksityistietoimitustehtäviä myös toisten kuntien alueille.

Lakiluonnoksen mukaiset tiekuntien toimintaan liittyvät kohdat mahdollistavat tiekuntien toiminnan joustavuuden ja sujuvuuden lisäämisen ja helpottavat tarkoituksenmukaisen toiminnan järjestämistä. Tietyt toimenpiteet, kuten tiekunnan perustaminen, liittäminen ja yhdistäminen on kuitenkin säännöksissä veloitettava ilmoittamaan Maanmittauslaitoksen yksityistierekisteriin, jotta ne eivät jäisi pelkästään asianosaisten tietoon. Lisäksi lakiehdotuksessa tulisi ottaa kantaa tieoikeuden leveyden määrittämiseen silloin, kun yksityistie perustetaan, liitetään tai yhdistetään ilman yksityistietoimitusta.

Tiekuntien päätöksien muutoksenhaun siirtäminen kunnallisilta tielautakunnilta suoraan maa- ja metsätalouden osastoon on ongelmallinen. Tämä vähentää selkeästi tieosakkaan oikeusturvaa lisäten huomattavasti muutoksenhaun käsittelyaikoja ja kustannuksia. Tiekuntien päätöksiä koskevan muutoksenhaun ensivaihe tulisikin lainsäädännössä mahdollistaa usean kunnan yhteisen alueellisen tielautakunnan avulla. Tämän jälkeinen muutoksenhaku olisi nykykäytännön mukaisesti maa- ja metsätalouden osaston toimialue.

Lakiluonnoksessa oleva mahdollisuus perustaa kunnille yksityistieasioiden sovittelu- ja neuvotteluelin ei ole tarpeen. Yksityistieasioihin liittyvien riitojen ja erimielisyyksien luonne huomioon ottaen asioiden ratkaiseminen sovittelun ja neuvottelun ei yleensä onnistu, vaan ratkaisu edellyttää lähes poikkeuksetta viranomaisen päätöstä siihen liittyvine muutoksenhakuineen. Lisäksi neuvottelu- ja sovitteluelin edellyttäisi kunnilta henkilöstöresurssointia.

Forssan kaupungille yksityistielakiluonnoksessa tarkoitettu kokonaisuudistuksesta ei nykyisin toimintatavoin juurikaan ole odotettavissa taloudellista tai muutakaan vaikutusta.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Otteen oikeaksi todistaa Forssassa 13.3.2017

Saija Helenius

Saija Helenius
toimistosihteeri

MUUTOKSENHAKU

Oikaisuvaatimuskielto

Pöytäkirjan 62 §:ssä tehdystä päätöksestä ei kuntalain 91 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

